

מאי 1951

ילדי תימן מתו בבתי חולים

זוהי עדות חרשה בפרשת העלמם של 342 12.50
ילדי תימן, בשנים 1949-1950 • שלושת המנהלים
של מחלקות הילדים בבתי חולים הרסה תל-אביב,
שבהן אושפזו ילדי תימן, מפרסמים כאן, לראשונה,
את הטרגדיה שהתרחשה בין כותלי המחלקות
שלהם • לפי העדות, שרשמה מפיהם עשי
ויינשטיין, ילדי תימן מתו בבתי חולים

קור עז שרר, קור שלגבי עולים שהיו כמחנות,
כמעבדות, באוהלים וכמחנות בריטיים נמושים -
היה גורדין מוות, בעיקר לילדים.
בספטמבר '49, הגיעו אלינו ראשוני העולים
מתימן. מרבית הקטנים היה לעובד.
מדי לילה נחתו בלור 23 מטוסים, ובכל אחד
מהם יותר מ-100 עולים. 81 מכל 100 עולים, היו
חולים בקדחת טרופית.
הם הגיעו ברגל מתימן לערן, למחנה אוהלים
שהיה אמור להכיל כ-600 אנשים, אך בפועל שנו
בו כ-10,000 איש.
לא היתה כמחנה ולו גם מיטה אחת. על בתי
שימוש אין מה לדבר. האיוורור היה נגוע בקדחת
וטיפוס הברזות. הם הלכו שבעות ברגל, גופלים
קורבן לשודדי דרכים ורעב. תינוקות ניראו כשל-
רים.
עם כואם לארץ, היה צורך מידי לאספום. יל-
די עליות קדמות, רובם ניצולי שואה, פוזו מבי
תינוקות כדי לקלוט את ילדי תימן.
שנת '49, היתה שנת-שיא באישפוז של ילדים
בבתי החולים הרסה בתל-אביב. כ-2,450 הגיעו
לבתי החולים.
כשל העומס, נפתחה מחלקת ילדים שלישית
בבית המורה, או בין רחוב בלפור ומזארה.
המקום היה כקסקטין. שורות שורות של יל-

ילדי תימן לא נחסמו ולא נמסרו לאימוץ. יל-
די תימן האבודים מתו בבתי חולים. אחד מכל
חמישה, בקיץ '49, '50. לא ניתנו תעודות-פטירה
פיקטיוזיות. על כל תעודת-פטירה, חתם רופא או
מנהל מחלקת ילדים. כך אומרים היום, 35 שנים
אחרי, שלושת הרופאים שכיהנו או בתפקירי מנהל
לי מחלקות הילדים בבתי החולים הרסה ע"ש רדי-
קה בתל-אביב.
שמות הרופאים שומרים במערכת, לפי בקש-
תם. רופאים אלה, שהיו מנהלי מחלקות לפני 40
שנה, שומרים על עיקרון שלגבי רבים מעמיתיהם
כבר עבר מן העולם, לפיו - רופאים אינם מתראי-
ינים. מי שחי בתל-אביב באותן שנים, לא יתקשה
לרעת במי מדובר. כמה מנהלי מחלקות היו או
במרהבל בתל-אביב.
להלן עדותם של שלושת הרופאים. כל הגאמר
בכתבה זו, נרשם מפיהם השבוע.
החורף של '49, '50, היה קשה במיוחד. רבים
זוכרים בחיך את השלג שירד ונשאר על הקרקע.

**„בכל מיטה, היתה תעודה
מזהה עם שם הילד. במיטה של
שני ילדים, היו שתי תעודות.
שיטת זיהוי זו, יתכן שגרמה
לטעויות“**

דים חיכו לנס רפואי. שיעור התמותה היה כמעט
חסרת-תקדים. הביטורים של חברה קדישא היו תכר-
פים.
מנהלי המחלקות עבדו שעות רבות מעל התקן
הרישמי. לצידם עבדו 4-5 רופאים ככל מחלקה
ואחיות, שניסו להילחם על חיי הילדים.
היה צפוף, והתרופות בצימצום. תכשירים אני-
טיביוטיים לא נודעו אז. במשך מלחמת העולם
השניה, רק אז, החלו להשתמש במולפה נתרופה
לטיפול בוירוסים שקרמה לאנטיביוטיקה - ע.ג.ל.
לקראת סוף המלחמה, הוכנס השימוש בפניצילין
ליה. כמעט הראשונה הוזרק אצלנו פניצילין, כדי
להציל תינוק בן שלושה חודשים.
המפתח לארץ התרופות, היה בידי מנהל המ-
חלקה, והיה עליו לרווח על השימוש לקולונל
הרון, האנגלי. סגנו הערבי נכח בשעת הדיווח,
ובחץ. „זה ביחוד“, אמר האנגלי התפעל, והתינוק
ניצל. אם זה נשמע כקוריוז, אין זה אלא כדי
לתיאות עד כמה גדולה היתה המצוקה.

רשימת המחלות שגרמו למותם של ילדי-תימן: קדחת טרופית, טיפוס הבהרות, מחלות-מעיים, התייבשות, שחפת, תיתוונה, חצבת, דיפטריה, שיתוק ילדים, זיהומי דרכי-הנשימה, דלקת-ריאות, אבעבועות-רדוד, חצבת

תצלום: ארכיון לשכת העיתונות הממשלתית

שתי אחיות תימניות אחרי ניתוח-עיניים, שנת 1949. ילדי-תימן נגועו גם מחלב ומוקור בתל-אביב

נקראתי כמה פעמים, פעמים ספורות בלבד, כדי לברוק, מטעם ההורים, תינוק תימני, שהיה מועמד לאימוץ על-ידי משפחה אשכנזית. בכל המיקרים הללו, היה האימוץ כמוף לוועד דות-אימוץ. היה תור לאימוץ, ואין ספק שהאימוץ, במיקרים אלו, היה כשר וחוקי. רופאים לא עסקו אן, ולא עסקו מעולם, בנושאים של אימוץ ילדים על-ידי מי שאינם הוריהם. הרג זה מנוגד לכל כללי האתיקה המיקצועית והאתיקה האנושית בכל הזמנים.

מעולם לא ניתנה תעודת-פטירה שאינה נכונה, מבוקרת ומרויכת. הרי כל מיקרה של טווח הצורך אישור ריאגנוסטי על הגורם למות. רופאים היו מודעים אן, כמו היום, לצורך להודות באחריותם המלאה בכל מיקרה של פטירה בבית-החולים. הם היו אחראים לדבר באופן אישי. אם מאשימים את הרופאים בהוצאה של תעודות שיקריות, הרי זו האשמה חריפה ביותר. האשמה פלילית. במשך השנים, אומר אחד ממנהלי המחלקות,

קוד. היו גם מגיפות של מחלות-ילדים קטלניות. מגיפות של חצבת ודיפטריה, נל של שיתוק-ילדים ומחלות של זיהומי דרכי-הנשימה. ולקת-דירי אות וסיכוכים של אחרי מחלות-ילדים. אכעבוי עוזרות, חצבת ומה לא. הקשר של הרופאים היה בעיקר באמצעות מתו ווכים. עובדי הסוכנות, מטפלות ואחיות שעברו בבתי-הילדים במחנות העולים. רק לעיתים רחוקות נפגשו הורים עם רופאים בבתי-החולים. ילדים התקבלו לאישפוז גם ללא שמות או מידע מסוכים מוהים. הרי מדובר היה בעלייה של פאנר קה, עלייה של המונים, בתנאים קשים.

המצוקה החריפה, עם גלי העלייה של קום המדינה. רוב הילדים הגיעו לבתי-החולים בגיל שבין ארבעה חודשים לשנתיים. חלשים היו מתנת-תזונה מרעב, מצב תמיד. ילדים בני שנתיים הגיעו לאישפוז כשמישקלם כ-7 ק"ג. רבים היו במצב של גמיסה. לא ניתן היה לעשות למענם דבר. הם נפטרו בבתי-החולים.

הילדים שינקו חלב-אם, נהנו מסיכוי זמני להישרד. אלה שנגמלו ועברו לחלב-פרה, שלא היה ממוסטר באותה תקופה, היו הפגיעים ביותר. אוכלוסיה-רבתי-סיכון, בלשון הרפואית של היום. איש לא ידע אם החלב סרי, או שטא עמד בשמש והתקלקל. לעולים לא היו ידע או אמצע ניס. רבים לא הרתיחו את החלב של ילדיהם, התוצאה מחלות מעיים, התייבשות מהירה אישפוז. אנוש. חסר תיקוף.

„נקראתי כמה פעמים, פעמים ספורות בלבד, כדי לברוק, מטעם ההורים, תינוק תימני, שהיה מועמד לאימוץ על-ידי משפחה אשכנזית“

אך מעולם, מעולם לא לא שוחרר ילד מאיש פוז ולא ניתן ילד, ללא זיהוי. מעולם לא ניתן ילד תימני לאימוץ או לטיפולו של אדם שלא היה מוסמך להעבירו להוריו, או לבתי-הילדים במחנה העולים ממנו בא.

היו קשיים רבים בזיהוי הילדים. היה בילבול בין שמות פרטיים ושמות משפחה, היו שמות רר מים ליותר מילד אחד. שרעכי, חבאני. יתכן גם שנפלו טעויות בתהליך הקבלה או השיחרוד מבתי-החולים, בשל השמות הוהים, או מחסור בתעודות מוחות. אלה היו מיקרים ספורים, ספורים בלבד. יש להבינם על רקע הקשיים של התקופה, והצורך, לעיתים קרובות, באישפוז מידי, למרות המחסור בתעודות מוחות.

מעולם לא נירשמו תעודות-פטירה פיקטיביות. כאשר מת תינוק במחלקה, היחה האחיות מועיקה מייד רופא. הרופא היה מאשר את המות. לא היו נוגעים בגופה במשך כמה שעות, עד שהמות היה ודאי כהחלט. רק אחר כך, נקראו אנשי החברה קדישא לטפל בגופה ולקבור אותה.

מנהלי המחלקות קיבלו את ריווחי הרופאים בכל מיקרה של פטירה, או אישור בעצמם את הפטירה. מעולם לא ניתנה תעודת-פטירה שלא בידיעתו של מנהל המחלקה. עם די על האב, אין להעלות על הרעת, אף מיקרה אחר של פטירה שלא היחה קיימת באמת.

עולים רבים היו תולים בשחפת, וילריהם נרביקו במחלה. גם פרות רבות היו נגועות שחפה, וחלבן זעבדו את החיידקים. תינוקות שמכלו מתנת-תזונה, וכאלה היו כמעט כולם, הגיעו לבתי-החולים, הזנו בחלב, ומתו משילשולים. לא היה להם התו עם שהופך את סוכר-החלב לסוכר שניתן לעיכול.

בשל הצפיפות, נפתחה בהרסה-הת"א מירפאה זוקטית עם שלוש רופאות. הן הורישו לילדים זולים לווריד, ושלחו אותם הביתה, כדי לתת להם סיכוי כלשהו להישרד.

במחלקות הושכבו לעיתים שני תינוקות במיטה אחת. שלא כמו היום, שם התינוק לא נמתב על זרקיודו. בכל מיטה היחה תעודה מוזה עם שם ילד. במיטה של שני ילדים, היו שתי תעודות.

שימת זיהוי זו, יתכן שגרמה לטעויות. גם כיד יים שימשו לעיתים במיטה.

תינוק שמצבו הוטב, נשלח על-ידי עובדי הסוכנות למחנה העולים. אחרים נשלחו למוסד לרים של ויצו ברזוב המלך ג'ורג', עד שיבואו לרדוש אותם.

היו ילדים שנשארו בבתי-החולים, ולא היה לאן להעבירם. כמה מהם נרביקו במחלות שפשו במחלי-

„מעולם, מעולם לא שוחרר ילד מאישפוז ולא ניתן ילד, ללא זיהוי... מעולם לא נירשמו תעודות-פטירה פיקטיביות“